

Porta Post

Nr. 2
November 2023

Welkom terug bij Porta Post!

Dit is de tweede editie van Porta Post, de schoolkrant van Porta Mosana. In deze editie kun je lezen over artificial intelligence, komt je meer te weten over docenten, vind je een lekker recept, lees je over een leerling die een boek heeft geschreven en uitgegeven. Ook vind je nieuwtjes over activiteiten binnen school.

Wil jij ook een bijdrage leveren aan Porta Post? We zijn op zoek naar schrijvers, dichters, kunstenaars, grafisch vormgevers, fotografen, culinair journalisten, recensenten en eindredacteuren. Nederlands- of Engelstalig. Je kunt ook eenmalig of af en toe een artikel aanleveren. Ervaring is niet nodig, je wordt bij alles begeleid door ervaren (oud)-journalisten. Heb je ideeën of opmerkingen? Ook dan horen we graag van jou. Je kunt de redactie bereiken op egoudappel@stichtinglvo.nl

Wat maakt de Framework een van de meest **repareerbare laptops** in de wereld?

Deze keer is het **dubbelinterview** met mevrouw Kerstens van Frans en mevrouw Cuijpers van biologie!

Wat gaat de school doen met **artificial intelligence**? Lees het in het interview met meneer Neutelings en meneer Gardeniers.

Dat er meer hobby's zijn dan voetbal en hockey, lees je in de rubriek over een **bijzondere hobby**.

Wat heeft Jasmijn een jaar lang gedaan in **Amerika**?

Doe mee aan de **winactie** en misschien lees jij straks het boek van Portaleerling Valentina!

Denk jij dat je geen lekkere **lasagne** kunt maken? Lees het recept en maak de lekkerste lasagne die er bestaat!

Wat zijn **Shapeshifters**? Lees het in het interview met Valentina, die een boek heeft geschreven!

De bijzondere hobby van... Lois

Lois (rechts) en haar vriendin Holly zwemmen beiden bij de Maastrichtse Zwem en Polo Club.

Ben je ook geïnteresseerd in wedstrijdzwemmen? Neem dan contact op met de Maastrichtse Zwem & Polo Club voor een gratis proefles.
<https://www.mzpc.nl/proefzwemmen/>

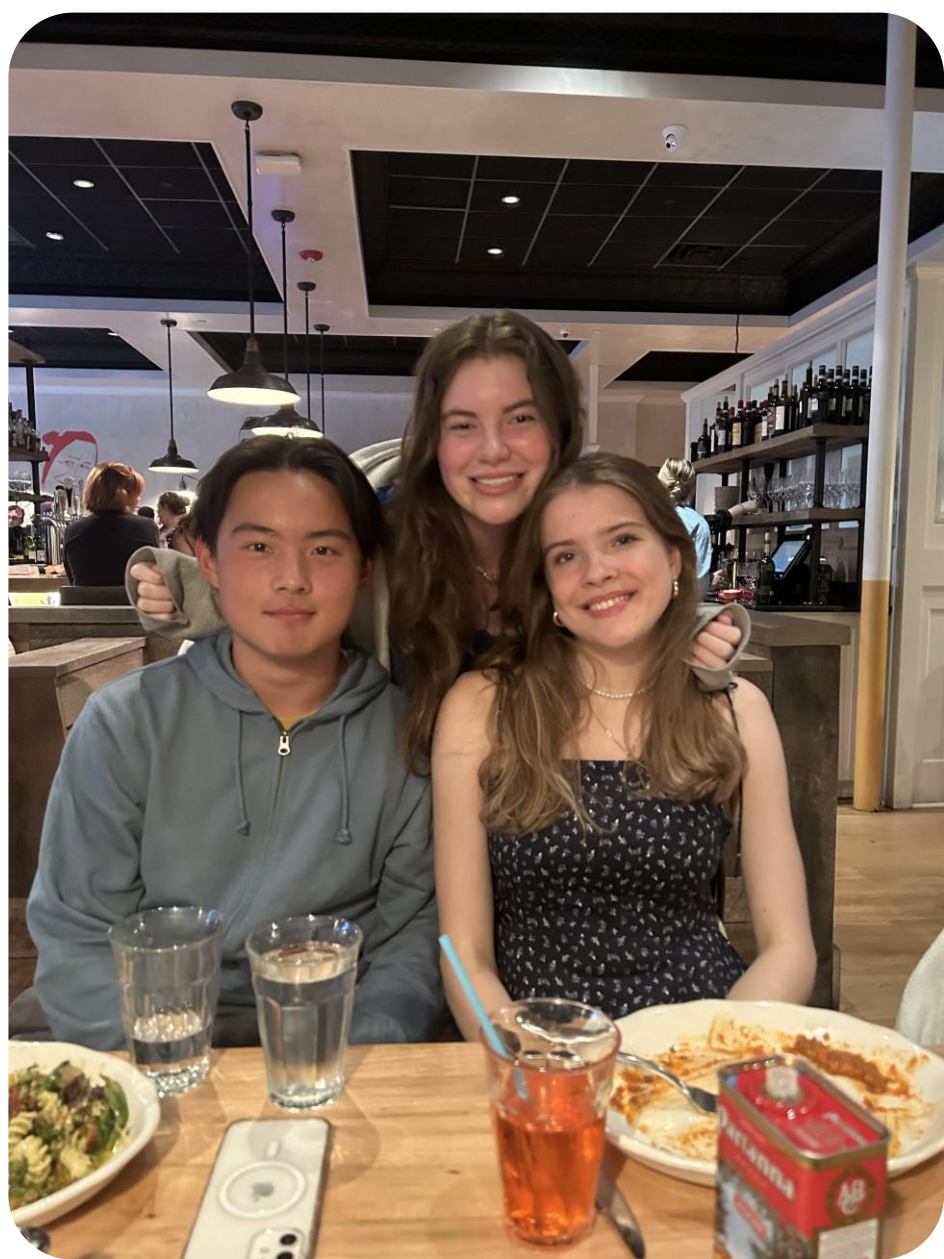
Ruim vier uur per week kun je Lois Kleuters in het Geusseltbad baantjes zien trekken. Tel daar nog de uren bij die de landtraining (een training op het droge) en de zwemwedstrijden kosten en je kunt wel stellen dat wedstrijdzwemmen aardig wat tijd kost. Maar dat is voor Lois geen probleem. “Ik vind zwemmen gewoon heel leuk. Dat was vroeger al zo, toen ik zwemles had voor mijn diploma’s. En omdat ik veel tijd kwijt ben aan mijn hobby, leer ik mijn schoolwerk en andere bezigheden goed te plannen.” Lois is relatief laat begonnen met wedstrijdzwemmen. “Ik ben in de brugklas begonnen, terwijl sommige mensen waar ik mee zwem al heel jong begonnen zijn.” Ze kwam door een vriendinnetje in aanraking met wedstrijdzwemmen en zwemt nu, samen met haar jongere zus, bij de Maastrichtse Zwem & Polo Club. En hoewel iedereen met een A-diploma naar de overkant van een zwembad kan zwemmen, is wedstrijdzwemmen echt iets anders. “Het technische gedeelte is heel belangrijk. Een kleine aanpassing in je ademhaling, in je keerpunt of hoe je je hand in het water steekt, kan al snel een halve seconde per baan schelen”, legt Lois uit. En dat kan net het verschil maken in een wedstrijd. De favoriete slag van Lois is de borstcrawl. Maar soms moet ze ook een wedstrijd vlinderslag zwemmen. En voor zo’n wedstrijd is ze altijd heel nerveus. Gelukkig is de sfeer in de wedstrijdgroep van de club heel goed, en hebben de sporters tijdens de wedstrijden veel steun aan elkaar. Hoewel Lois voor zichzelf geen Olympische Spelen in de toekomst ziet, weet ze zeker dat ze zal blijven zwemmen. “Het is heel goed voor je conditie en je spierkracht en het handige is ook dat er overal wel een zwembad in de buurt is. Als ik tijdens de vakantieperiodes niet getraind heb, merk ik dat meteen aan mijn conditie. Maar dat is voor mij niet het belangrijkste, ik zwem echt vooral voor mijn plezier.”

‘In Amerika kun je op de middelbare school per vak je niveau kiezen’

Een jaar highschool in de Verenigde Staten; voor veel middelbare scholieren een droom die ze na hun eindexamen waarmaken. Jasmijn Hoebers die op Porta in de 5e klas zit, deed het vorig jaar tijdens haar middelbareschooltijd. Voor het werk van haar vader verhuisden ze als gezin een jaar naar Boston.

Jasmijn was meteen enthousiast toen haar ouders haar vertelden dat ze een jaar naar Amerika gingen. “Ik vond het superleuk en had er meteen heel veel zin in. Je hoort natuurlijk van mensen die er op vakantie gaan maar het is toch anders als je er gaat wonen. Dat vond ik een cool idee.” Er moest natuurlijk wel een oplossing gevonden worden voor de lessen die ze op Porta zou missen. Highschool is natuurlijk anders dan het vwo in Nederland. Aanvankelijk ging Jasmijn ervan uit dat ze het gemiste jaar over zou doen. Maar daar kwam ze toch van terug. “Toen ik eenmaal in Amerika was, vond ik het toch niet zo leuk om te blijven zitten. Ik heb toen in overleg met Porta besloten om een aantal vakken zoals EIS, aardrijkskunde en Nederlands, die ik in Boston niet kon doen, online te volgen.” Hierdoor kon ze dit jaar gewoon naar de 5e klas doorstromen. Lessen volgen aan zowel Porta als haar highschool vond Jasmijn best moeilijk. Alle motivatie voor het volgen van de online lessen op Porta moest namelijk uit haarzelf komen. En daarbij moest ze het in haar vrije tijd doen.

Jasmijn (rechts) met haar Amerikaanse vrienden.

Voordat Jasmijn naar Boston verhuisde, werd haar beeld over het leven op een highschool vooral gevormd door Amerikaanse films en tv-series. Dat beeld kwam deels overeen maar niet helemaal. “Op tv zie je een overdreven beeld van de middelbare school in Amerika. Dat beeld klopt als het gaat om de rijen met kluisjes en bijvoorbeeld de sportwedstrijden die op school gehouden worden. Maar vaak zie je ook dat er allemaal verschillende groepjes in zo’n school zijn. Dat vond ik erg meevallen.” Wat een groot verschil vormt met Porta, is dat er op Jasmijns highschool erg veel door school werd georganiseerd. Zo werden er bijvoorbeeld concerten en filmavonden georganiseerd. “De activiteiten van school waren erg leuk en daar kwamen ook veel leerlingen naartoe. Na het schooljaar werd er een huisconcert bij iemand thuis georganiseerd waar iedereen zijn eigen gitaar of ander instrument meenam om samen muziek te maken. Dat was één van mijn leukste ervaringen.”

“*Op Amerikaanse scholen ligt de focus niet alleen op cijfers.*”

Niet alleen de sfeer op school beviel Jasmijn goed. Ook vond ze sommige dingen aan het Amerikaanse schoolstelsel beter. Zo hebben ze geen verdeling in vmbo, havo en vwo. “In Amerika kun je per vak je niveau kiezen. Dat is echt heel fijn. En daardoor heb je tussen de leerlingen geen verdeling en onderscheid in niveaus.” Ook zag ze een verschil in de benadering van het onderwijs. “Wat ik erg prettig vond is dat ze in Amerika ook de focus leggen op de persoon die je bent, en niet alleen op je cijfers.”

Maar hoe zit het dan met het niveau van het onderwijs? Op social media zie je veel Amerikaanse tieners die geïnterviewd worden en weinig algemene kennis hebben. Volgens Jasmijn geeft dat een vertekend beeld. “Wij woonden in een welvarend deel van Amerika met goede scholen. De leerlingen op mijn school wisten wel veel van de wereld en hadden vaak ook gereisd. Maar dat is niet overal in Amerika zo. Ik denk dat het onderwijs in andere delen van het land minder goed is.”

Inmiddels is Jasmijn alweer een aantal maanden terug in Nederland. Het achterlaten van nieuwe vrienden vond ze moeilijk. Maar ze ziet ook dat sommige dingen, zoals de organisatie van de medische zorg, hier beter geregeld zijn. Toch zou ze graag teruggaan. “Studeren in Amerika is heel duur, maar misschien kan ik er ooit gaan werken.”

Sterre

Dubbel en dwars ...met mevrouw Kerstens en mevrouw Cuijpers!

“Ik zeg W dan zeg jij V.”

In de rubriek ‘Dubbel en dwars’ worden twee docenten samen geïnterviewd. Deze editie was het de beurt aan mevrouw Kerstens van Frans en mevrouw Cuijpers van biologie.

Mevrouw Kerstens werkt tot haar verbazing al 10 jaar op het Porta Mosana College en mevrouw Cuijpers werkt nu 5 jaar op deze school. Mevrouw Kerstens heeft gewoon vijf jaar op Porta moeten overleven zonder mevrouw Cuijpers! Buiten school kijkt mevrouw Kerstens heel veel sport, winkelt ze veel en haar guilty pleasure is legpuzzels doen. Ook mevrouw Cuijpers sport vaak en soms doet ze dat zelfs samen met mevrouw Kerstens. Ze hebben allebei geen favoriete leerling maar wel vinden ze bepaalde groepen en natuurlijk hun mentorklas leuker.

Toen mevrouw Cuijpers op de middelbare school zat was ze niet echt een nerd maar ook niet heel populair. Mevrouw Kerstens daarentegen was een echte nerd en zorgde er dan ook voor dat ze altijd netjes haar huiswerk af had. Mevrouw Kerstens komt uit Brabant en heeft daar ook op de middelbare school gezeten. Mevrouw Cuijpers komt uit Geleen en bracht haar middelbareschooltijd daarom ook daar door.

Een paar jaar geleden gaven mevrouw Kerstens en Cuijpers aan dezelfde klas Wetenschappelijke Vorming (WV). Mevrouw Kerstens gaf de eerste les van de week; zij was daarom ‘W’. Mevrouw Cuijpers verzorgde de tweede les en was dus ‘V’. Mevrouw Kerstens zei dan altijd „Ik zeg W dan zeg jij V!“

Kerstens:
film of serie
Instagram of Facebook
fiets of auto
koffie of thee
bier of wijn
pizza of burgers
school of vakantie
binnen blijven of naar buiten gaan

Cuijpers:
film of serie
Instagram of Facebook
fiets of auto
koffie of thee
bier of wijn
pizza of burgers
school of vakantie
binnen blijven of naar buiten gaan

Mevrouw Cuijpers (links) en mevrouw Kerstens (rechts).

Een feit dat je niet zou verwachten over mevrouw Kerstens, is dat ze nog nooit de film Ratatouille heeft gekeken! Gelukkig heeft ze het Netflix account van Meneer Tan gekregen en kan ze nu alle classics gaan kijken. Mevrouw Cuijpers is meer van de boeken, vooral van Harry Potter kan ze erg genieten.

Als laatste wilden we weten wat hun spirit animal is. Mevrouw Kerstens wist het meteen, namelijk een eenhoorn. Mevrouw Cuijpers voelt zich meer een kat.

Lois en Sterre

Porta wil AI op een goede manier gaan inzetten

We horen het allemaal op het nieuws: artificial intelligence verandert de wereld in rap tempo. Dit biedt mogelijkheden en uitdagingen en dat geldt ook voor het onderwijs. Hoe zit het nou eigenlijk met AI op Porta? Nu is er nog een verbod op het gebruik van toepassingen als ChatGPT voor werkstukken maar is dat nog wel houdbaar op de lange termijn? Tijd voor een gesprek met de rector Tim Neutelings en decaan Casper Gardeniers...

Potentieel

Iedereen herkent de situatie. De klas moet voor een schoolvak een werkstuk maken en een aantal leerlingen laat ChatGPT het werk doen. Dat is niet de bedoeling, volgens de docenten, en daarom is er nu een verbod op het gebruik van AI. Maar er zijn zo veel nieuwe technieken en ontwikkelingen dat het eigenlijk niet te controleren en tegen te houden is. Dat wil Porta op termijn ook niet. Meneer Gardeniers ziet dat we in een overgangperiode zitten waarin uitgezocht moet worden welke kansen en valkuilen AI biedt. “Je ziet dat het nu nog schuurt”, zegt hij. Maar Porta wil AI juist op een goede manier gaan gebruiken. Dat heeft wel grote gevolgen en vraagt aanpassingen. “We gaan dan naar een andere vorm van lesgeven en van toetsing toe.” Maar hij ziet ook veel positieve kanten. Zo bevordert het volgens hem gelijkheid in het onderwijs. Je hebt zo evenveel kans op goed onderwijs, ongeacht je school of thuissituatie. “Je moet AI eigenlijk zien als een soort ‘peer’ die naast je zit en permanent met jou in dialoog gaat over alle onderwerpen.” Zoveel aandacht kan een docent niet aan een hele klas geven. Met AI kun je iedereen toegang geven tot dezelfde kennis en informatie. En daarmee bied je iedereen gelijke kansen.

Toekomst

Niet alleen voor leerlingen, maar ook voor docenten is dat handig, zegt meneer Neutelings: “Hoe moet een docent in een les van drie kwartier een klas van dertig leerlingen allemaal in het oog hebben?” Als daar allemaal chatbotjes de leerlingen assisteren, is de les efficiënter. “Ook kunnen docenten AI gebruiken om lessen op maat te maken.” Om leerlingen en docenten goed met de toepassingen om te leren gaan, wordt er gekeken naar cursussen. En dat is nodig, volgens meneer Gardeniers. “Je moet namelijk zo’n chatbot heel precies aansturen. En dat moet je leren.” Om de toepassing van AI op school voor te bereiden, is er op Porta een werkgroep opgericht.

“AI zorgt voor gelijkheid in de school.”

Wist je dat?

Over 4 jaar wordt er waarschijnlijk evenveel energie door AI gebruikt als in heel Nederland.
Bron: NOS

Kompas

Hoe het allemaal in de toekomst gaat uitpakken, is nog onzeker. Meneer Neutelings vindt dat er eerst voldoende kennis moet worden opgedaan. “Ik denk dat je eerst moet testen, met pilots, en dan op een gegeven moment ontstaat er iets op scholen en dan ga je afspraken maken”. Hij is enthousiast om te kijken wat er allemaal met AI gedaan kan worden. Hij ziet het ook als een taak van Porta om de leerlingen vertrouwd te maken met de nieuwe technologie. Meneer Gardeniers gebruikt het woord kompas om de zoektocht naar de toepassing van AI uit te leggen. Je gebruikt een kompas om de richting die je gaat steeds bij te sturen. “Een kompas is een instrument dat je gebruikt om te kijken welke kant het op gaat. Want je vaart eigenlijk op de grote zee. We weten niet helemaal precies waar het naartoe gaat, dus om te gaan kijken dat we het vooral op een goede manier inzetten, moeten we voor onszelf een aantal dingen eigenlijk heel scherp hebben.”

Input leerlingen

Verder vindt meneer Gardeniers het heel belangrijk om input te vragen van de leerlingen zelf. Leerlingen weten namelijk vaak meer van nieuwe technologie dan docenten. “Er zijn altijd een paar leerlingen die zich ergens helemaal in verdiepen en die moet je hebben”, zegt hij. Maar input van leerlingen moet over de hele linie verbeteren, vinden beiden. Ze willen input van leerlingen bij veel meer onderwerpen binnen school. “We beslissen nu eigenlijk te veel voor de leerlingen en niet met de leerlingen. Als leerlingen meer betrokken worden in beslissingen over belangrijke zaken, is dat eigenlijk een volgende stap in onze schoolontwikkeling”, besluit meneer Gardeniers.

Rowan

Het interview met meneer Neutelings en meneer Gardeniers

“De personages uit mijn boek zijn een mengelmoes van mensen die ik ken”

Valentina Veegens uit de 4e klas van Porta heeft op haar vijftiende al een boek geschreven en gepubliceerd. Het boek heet *Shapeshifters - Ontvoerd* en gaat over een meisje, Ayla. Zij gaat met haar klas op een excursie naar Spanje. Zij is een shapeshifter en kan in allerlei dieren veranderen. Tijdens de excursie wordt ze ontvoerd terwijl ze in de gedaante van een beer is. Nu moet ze een manier vinden om te ontsnappen.

Welke drie woorden beschrijven Shapeshifters?

“Dieren (obviously), vriendschap en avontuur.”

Wat was jouw inspiratie voor Shapeshifters?

“De mensen in *Shapeshifters* zijn eigenlijk een soort mengelmoes van vrienden en mensen die ik ken. De persoon Lara in het boek kan bijvoorbeeld goed tekenen, net zoals een vriendin van mij, Sofia Karel. Zij heeft ook het omslag van mijn boek getekend. Het verhaal heb ik geschreven zoals het is omdat ik erg veel van dieren houd. In andere films en boeken zag ik ook mensen die in dieren veranderden en dat vond ik een leuk onderwerp, dus eigenlijk is de basis van het verhaal een soort mengelmoes van allerlei andere verhalen.”

Je kunt Valentina vaak lezend in de gangen van Porta vinden.

Wie is jouw lievelingskarakter en wie laat jou het meest aan jezelf denken?

“Het antwoord op beide vragen is Ayla. Zij is de hoofdpersoon en qua karakter lijkt zij erg op mij. Vind ik zelf tenminste.”

“De hoofdpersoon uit mijn boek lijkt erg op mij”

Wie is jouw lievelingsschrijver?

“Op dit moment lees ik veel boeken van Elizabeth George.”
(Schrijfster van thrillers – red.)

Wanneer ben je begonnen met schrijven? Zie je schrijven als een toekomstige carrière?

“Ik ben begonnen met schrijven toen ik in de brugklas zat. Tijdens mijn verrijkingsuren begon ik met het opschrijven van een verhaal dat al een tijdje in mijn hoofd zat. Schrijver worden staat wel op mijn lijst van toekomstige beroepen, maar helemaal onderaan. Je kunt niet veel verdienen met schrijven en ik zou heel graag de natuur ook echt willen helpen, bijvoorbeeld door het te onderzoeken. Als bioloog of zo.”

Hoelang duurde het om Shapeshifters te schrijven?

“Het echte schrijven duurde ongeveer anderhalf jaar, maar de totale tijd om het boek te maken was veel langer. Het duurde een jaar om het verhaal op te schrijven, een jaar om het te corrigeren en een halfjaar om het uit te brengen. Het uitbrengen van een boek kost heel veel tijd en is soms frustrerend. Alles moest perfect en meerdere keren gecorrigeerd worden. Ik had bijvoorbeeld de interpunctie verkeerd gedaan, dus dat moest ik helemaal opnieuw doen, wat me dan ook weer twee maanden kostte.”

Waren er momenten waarop je gedemotiveerd raakte?

“Ik was nooit echt gedemotiveerd. Het verhaal ligt heel dicht bij mezelf, dus het was niet alsof het af moest, maar dat ik het af wilde. Dan is het heel moeilijk om gedemotiveerd te raken.”

Wat heb je gedaan toen Shapeshifters uitkwam?

“Het boek kwam uit op mijn verjaardag, dus het was eigenlijk een verjaardagscadeau. Mijn vader heeft me acht kopieën gegeven van Shapeshifters en ik heb gewoon een leuke dag gehad.”

Heb je advies voor mensen die ook een boek willen schrijven?

“Begin eerst met één scène. Het hoeft niet het begin te zijn. Bedenk eerst het verhaal en de karakters. Zo kan je gewoon schrijven, zonder te stoppen en na te hoeven denken.”

Wat betekent schrijven voor jou?

“Het is een manier om iets te doen met de verhalen in mijn hoofd. Ik kan iets maken wat anderen ook leuk vinden en een verhaal maken precies zoals ik het zelf zou willen lezen.”

Wat wil je dat lezers van jouw boek onthouden?

“Dat de natuur beschermd moet worden. De natuur is zo mooi en je kunt niet zonder leven.”

Malak

Win!

Na het lezen van dit artikel nieuwsgierig naar het boek van Valentina?

Porta Post verloot een exemplaar onder de leerlingen van Porta. Wil je meedoen aan de loting? Stop dan een briefje met je naam, klas en je e-mailadres in de doos bij de servicebalie. Uit de namen wordt een winnaar getrokken.

Valentina met haar boek Shapeshifters.

De Framework 16: de meest duurzame laptop ooit?

Waarom gooi je een bijna nieuwe laptop weg als die kapotgaat? En waarom gooi je een laptop weg, als hij te sloom wordt, terwijl de rest het nog perfect doet? Wij gooien samen per jaar 50 miljoen ton aan elektronisch afval weg! Het nieuwe bedrijf Framework wilde hier 3 jaar geleden iets aan doen. Ze kwamen met een nieuwe laptop op de markt. De Framework 13 zou de meest reparerbare laptop ooit worden. Nu hebben ze een laptop uitgebracht die nog makkelijker te repareren, nog sneller en nog duurzamer is.

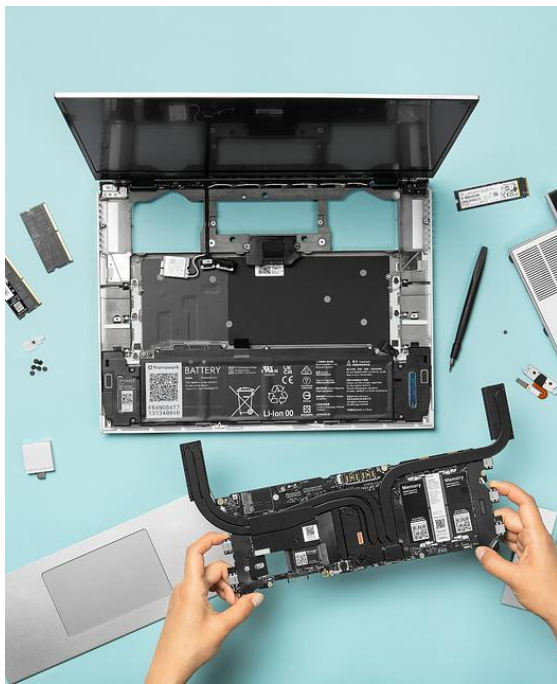
De Framework 13

Het eerste product van Framework werd gelijk een enorm succes. In de doos zat, behalve de laptop, een schroevendraaier. Dat is het enige dat nodig is om de laptop open te maken. Alles aan de laptop is vervangbaar, met reserveonderdelen van Framework zelf, en handleidingen die openbaar zijn. Alles om ervoor te zorgen dat de laptop zo lang mogelijk mee kan gaan. En dat allemaal in een laptop die maar 0,5mm dikker is dan de Macbook Pro. Ook is het makkelijk om alles te personaliseren. Zo kun je de magnetische rand rond het display er makkelijk afhalen en er een andere kleur op zetten. Maar er zijn al laptops die dit kunnen. Waarom doet Framework dit beter?

Beter voor de consument

Waar een normale laptop misschien 5 jaar meegaat, gaan Frameworks meer dan 10 jaar mee. Een reden daarvoor (en de reden dat Framework zo'n succes is) is dat het moederbord niet alleen vervangen kan worden, maar ook geüpgraded kan worden. Elk jaar brengt Framework een nieuwe generatie moederborden uit, waardoor een langzame laptop weer snel wordt. Je kunt zelfs moederborden van andere bedrijven kopen, waardoor je van een Intel laptop een AMD laptop kunt maken. Ook heb je de keus uit een batterij met extra capaciteit, extra zware scharnieren, en andere speakers. En voor de PC-fanatici: je kunt je laptop zelfs in onderdelen laten aanleveren en zelf in elkaar zetten!

De Framework 16

Helaas miste de Framework 13 ook enkele zaken. Je kunt best een Word documentje schrijven zonder GPU (grafische kaart), maar een video-editor, gamer of programmeur heeft echt een GPU nodig. Aan de achterkant van de Framework 16 zit een gleuf. Daar kun je de GPU inschuiven, vervangen, en upgraden. Als je liever geen GPU wilt, kun je ook lege opvulling erin stoppen. En dat is ook handig als je bijvoorbeeld naar school gaat; dan kun je de GPU thuislaten zodat je laptop een stuk lichter is. Thuis stop je de GPU er dan weer in als je hem nodig hebt. Ook hebben ze aan de voorkant een paneel toegevoegd. Daar kun je het toetsenbord en trackpad vervangen, maar ook een numpad toevoegen als je dat fijn vindt. Je kunt ook kleuren veranderen en programmeerbare LEDs toevoegen.

Nog meer handige dingen

Aan de zijkanten van de laptops zitten 4 (Framework 13) of 6 (Framework 16) gleufjes om extra poorten toe te voegen. Stel je voor: je hebt net 2 beeldschermen gekocht, maar je laptop heeft maar één HDMI poort. Bij Framework koop je gewoon een HDMI blokje extra. Er zit ook een vingerafdruk-scanner in en je krijgt een goede webcam. Helaas is de prijs erg hoog. Een middelmatige laptop kost al snel €2000, maar die gaat dan wel heel lang mee.

Rowan

Je kunt een GPU toevoegen, een numpad toevoegen en de poorten veranderen. Ook kun je de voorkant veranderen.

Recept lasagne

Voor 4 personen:

- spekjes
- 500 ml. crème fraîche
- 1 ui
- knoflook
- 2 wortels
- 2 stengels bleekselderij
- 2 tl. oregano
- 500g gehakt
- 2 pakjes tomatenblokjes
- basilicum
- Parmezaanse kaas
- lasagne vellen
- eventueel 1 vleestomaat
- eventueel wat ham

1. Om de saus te maken, bak je de spekjes met de oregano. Doe daarna de ui, wortel, bleekselderij, gehakt, tomatenblokjes, zout, peper en basilicum erbij. Laat 30 min. sudderen.
2. Voor de crème fraîche mix, meng je de crème fraîche met de kaas en de peper.
3. Doe eerst wat saus, dan crème fraiche, en dan een lasagnevel in een ovenschaal. Herhaal deze lagen en eindig met een laagje crème fraiche. Strooi dan bovenop de crème fraîche wat strooikaas en eindig eventueel met wat plakjes tomaat. Eventueel kun je nog wat ham tussen de lagen doen.
4. Nu nog 35 minuutjes in de oven op 190C°. Eet smakelijk!

Rowan

Wist je dat...

...het verhandelen en de opslag van Cryptocurrency evenveel energie kost als het land Argentinië in een jaar verbruikt?

...Geoffrey Hinton, psycholoog en computerwetenschapper, in 2023 ontslag nam bij Google uit bezorgdheid over de ontwikkeling van AI en het gevaar dat er volgens hem in schuilt voor de mensheid?

...de eerste zelfrijdende auto uit 1926 komt?

...het land dat het meest gebruikmaakt van AI India is? De Verenigde Staten staan op plek 2, Nederland op plek 12.

...van alle grote digitale assistenten Google Assistant het accuraatst is in het beantwoorden van vragen, met 93% nauwkeurigheid? Gevolgd door Siri met 83% nauwkeurigheid en Alexa met 80%.

...de Universiteit van Massachusetts Amherst heeft berekend dat het ontwikkelen van één deep-learning algoritme net zoveel CO2 uitstoot als vijf auto's tijdens hun hele levensduur?

Woordweetje: Een nestel is het verstevigde deel aan het uiteinde van een veter.

Schaken op Porta

Schaken wordt steeds populairder op school. Er heerst heuse schaakkoorts en onze school volgt daarmee een landelijke trend van toegenomen interesse in schaken onder jongeren. Niet alleen spelen steeds meer leerlingen op school online af en toe een partij via bijvoorbeeld chess.com, maar er worden ook regelmatig schaaktoernooien gehouden. Dat is begonnen na het NK schoolschaken in januari 2023 in Wijk aan Zee waar onze school met een team vertegenwoordigd was. Er werd na dit toernooi op school de vraag gesteld of er ook op Porta een schaaktoernooi georganiseerd kon worden. Na het nodige inventarisatiewerk bleek een groot aantal leerlingen hier interesse in te hebben en in maart was het zo ver: in het OLC vonden 3 schaaktoernooien plaats waaraan elke keer ongeveer 40 leerlingen deelnamen. In juni volgden nog eens 3 schaaktoernooien, inmiddels met eigen schaakmateriaal dat de school had aangeschaft.

In poules van 4 spelers (op speelsterkte ingedeeld) mocht men uitmaken wie de sterkste was. In de diverse poules was een mooie mix van onderbouw- en bovenbouwleerlingen te vinden waarvan de meesten elkaar niet kenden, maar zeker aan elkaar gewaagd waren. Het enthousiasme spatte eraf en dat was prachtig om te zien. Het succes van de schaaktoernooien van vorig schooljaar krijgt dan ook een vervolg.

Binnenkort is er nog op 29 november vanaf 15.30 uur (9e + 10e lesuur) een nieuw schaaktoernooi. Opnieuw zal dit in het OLC plaatsvinden. Daarnaast zal Porta als schaakclub binnenkort ook op chess.com te vinden zijn.

En voor de schaakliefhebbers die het leuk vinden om een partij op school te spelen: loop eens binnen bij het OLC. Er zijn enkele ruimtes beschikbaar waar men ook op andere tijdstippen een partijtje kan schaken. Ook allerlei informatie over het schoolschaken is in het OLC te vinden op het prikbord. Kom dus gerust eens kijken in het OLC als je eens wilt schaken!

René van Hassel

Muziekreis

Elke dinsdag en donderdag wordt er door het orkest en het koor van Porta na schooltijd gerepeteerd voor de muziekreis vlak voor Kerst. Vorig jaar ging de reis naar Praag. Waar de muziekreis dit jaar naartoe gaat, en waar de ingestudeerde kerstliedjes ten gehore worden gebracht, wordt binnenkort bekendgemaakt.

Uit de wandelgangen...

Debatgroep zoekt nieuwe debaters!

De debatgroep van Porta Mosana heeft afgelopen schooljaar met veel succes meegedaan aan de debatwedstrijd Op weg naar het Lagerhuis van BNNVARA: de Limburgse voorronde werd gewonnen en we mochten het in Hilversum opnemen tegen de Nederlandse titelhouder.

Komend schooljaar zijn we weer op zoek naar succes! Een aantal leerlingen is inmiddels van school af en daarom zijn we op zoek naar nieuwe debaters! Is debatteren iets voor jou? Meld je dan bij mevrouw Salemans, mevrouw Muijtjens of meneer Penninx door ze aan te spreken of een mailtje te sturen.

De Limburgse voorronde van Op weg naar het Lagerhuis vindt plaats in februari 2024.

Lijkt het je leuk om mee te doen? Meld je dan snel!

Schoolkrant voor verrijken

Wist je dat je aan de redactie van Porta Post kunt meedoen in het kader van verrijking? Ben je op zoek naar een leuke en leerzame invulling van je verrijkingstraject of wil je meer informatie? Stuur dan een mail naar e.goudappel@stichtinglvo.nl

Juupu

Juupu wil iedereen heel erg bedanken voor het doneren van zoveel mooie en warme winterjassen. Samen haalden we twee weken geleden maar liefst 75 jassen op voor de actie Limburg helpt!

Zet in je agenda: op **woensdag 22 november** organiseert Juupu weer een inzameling in de grote pauze. Houdbare voedingsmiddelen, verzorgingsproducten en schoonmaakartikelen zijn nog altijd hard nodig en dus van harte welkom! Deze keer halen we ook speelgoed op voor kinderen in gezinnen die het niet breed hebben. Mocht je nog gave spelletjes, puzzels, knutselmateriaal, boeken, knuffels, autootjes of ander bruikbaar speelgoed ongebruikt in de kast hebben liggen: neem het mee en maak deze kinderen blij!

Vrijwilligers van Juupu bij het provinciehuis

Colofon:

Porta Post wordt gemaakt door:

Rowan van Soerland, Wende Slijkhuis, Malak Ahmed, Angie Giesen, Malena Heidemann, Lois Kleuters, Sterre Severin, Daan van Heugten, Anna Soldo, Sterre Goudappel, Lennard Borgignons, Inge de Mars en Eefje Goudappel.

Contact: e.goudappel@stichtinglvo.nl